

نسخه سی

۵ غروش

پوسته اجرتی

۳۰ پاره در

تول کینیا کورنی

استانبول

سنه ۱۰۰۰

۵۰ غروش

پوسته اجرتی

۱۰ غروش در

شکر امانتی محمد علی

شهر امانتی طرفندره آیدر بر شهر اولنور

صافی ۷

مارت ۱۳۴۱

سنه ۱

۱۲۹۸ ده استانبول نفوسی

یکون		اسلام		روم		ارمنی	
ایکون	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	اناث
۲۸۱۰۰۴	۱۳۵۷۲۱	۱۴۵۲۸۳	۶۷۹۷۶	۸۰۲۱۷	۲۵۵۷۹	۲۴۲۴۳	۲۴۶۸۴
۲۱۲۷	۱۲۵۹	۸۶۹	۱۲۵۹	۸۶۹	.	.	.
۳۰۶۸۰	۱۵۶۱۷	۱۵۰۶۳	۱۵۵۴۵	۱۴۹۹۱	.	.	.
۵۵۶۰	۵۵۶۰	.	۵۵۶۰	.	.	.	.
۵۳۵۱۸	۵۳۵۱۸	.	۲۴۹۳۴	.	۱۶۹۸۸	۷۶۷۵	.
۸۴۸۶	۸۲۷۰	۲۱۶	۳۲۶۱	۱۴۱	۱۱۸۵	۳۶۷۹	۶۴
۳۸۱۳۷۶	۲۱۹۹۴۵	۱۶۱۴۳۱	۱۱۸۵۳۵	۹۶۲۱۸	۴۳۷۵۲	۳۶۸۶۷	۲۴۷۴۸

۱۳۰۰ تاریخنده کی تحریر نفوسی محتوی ایستاتستیدن برشی ده‌ها اوکره‌لش اولورکه اوده ۱۲۹۶ سنه‌سده برتحریر نفوس ده‌ها پاپلش اولمیسدر . [۱]

۱۲۹۶ ده کی نفوس مقدارینی - سالف الیان ایستادستقیده مندرج یکنولردن تزیل صورتیه - بولقی ممکندر . ازجهله بوصورتیه پایلان برحسابه کوره ۱۲۹۶ ده استانبولک اون دائره بلدیسی داخلده ۳۲۹۶۸۹ نفوس قیدایلمشدر . براز اولده بیان ایدلدیکی وجهله ۱۲۹۸ ده بولان مقدار ۳۸۱۳۷۶ ایدی . اده لرندکی فرق ۵۱۶۸۷ درکه حائر اهمیت دکلدر .

۱۲۴۲ سنه سندن بری دفعاتیه تشبث ایدیلن تحریر نفوسک یکنه سائق عسکرلک اولدیغنی اولجه سولشندک . اوآنه قدر پایلان تحریرلرده الده ایدیلن نتیجه لر حکومتی نمون ایده مه مش و تحریر اصوللرینک سقامتی ده اکلاشلمش اوله جق که ۱۲۹۰ تاریخنده املاک ایلر برابر نفوسک ده یکیدن تحریری ایچون برتشبث واقع اولمش و کرچه

[۱] مصطفی توفیق افندی ؛ ۱۲۴۲ سنه سندن بری پاپلش اولان تحریر نفوسلاردن بحث ایددیکی حتی ایکیسنده کندیسندکده بولندیغنی تصریح ایدلدیکی حالده ۱۲۹۶ ده برتحریر پاپلش اولدیغنه دایر برشی ذکر ایچور ۱۳۰۰ تحریرندن باحث اولان ایستاتستقیده ایه ۱۲۹۸ ده برتحریر پاپلشینی موضوع بحث ایدلیور . ۱۲۹۸ ده برتحریر پاپلش اولدیغنی کتبخانه ده بوندن باحث برآرک موجودیتیه ثابت اولدیغنی کی بالذات مصطفی توفیق افندی ک . بش سنه دن بری استانبوله ورود ایدن مهاجرلر « فقره سندن ده اکلاشیلور . فی الحقیقه روس حربی ۱۲۹۲ ده ظهور ایغنه سور (۹۳) دن (۹۸) ده قدر بش سنه مرور ایلمسه نظر املسان سکرده سوک برتحریر پاپلش اولدیغنی بوقره ایلده تظاھر ایدر . مصطفی توفیق افندی ک کندیسندن اوچ سنه اول پاپلش اولان برتحریردن خبردار اولاماسی نه درجه بادئ حیرت ایه ۱۳۰۰ ده اولدیقه مکمل برتحریر بابان برهئتکده ایکی سنه

مقاله ک برنجی قسمده ۹۳ حربندن سوکره استانبوله موجودیتی تخمین ایدیلن ۴۵۰ - ۵۰۰ بیک راده سنه کی نفوسک اوصرده استانبوله کلن ۱۵۰ - ۲۰۰ بیک قدر مهاجرله ۷۰۰ بیکه جیقدینی ونه کیم ۱۳۰۰ ده اجرا قلانن تحریرده اجنبیلر خارج اولدیغنی حالده استانبوله ۷۴۴۳۲۳ نفوس بولنسندکده بونی کوستردیکی بیان اولمشدی .

۱۲۹۸ ده تحریر نفوس قومیسونی رئیس کی اک صلاحیتدار برذاتک تنظیم ادیوب مطالعه سنکده علاوه سیله اوزمان اک بوکسک بر مقامه تقدیم ایشش اولدیغنی شو وثیقه ده مهاجرلرک ورودندن سوکنده بیه استانبول نفوسک انجی ۳۷۶ ۳۸۱ به بالغ اولدیغنی کوسترملی ویاخصه مطالعه نامه ک سوکنده « در سعاده نفوس مسلمیه نسبتله نفوس غیر مسلمه ک اکثریتده بولندقلرینک محقق « اولدیغنی تصریح ایدلسی حیرته قارشو لئق اقتضا ایدر .

بو ایضاحات ؛ بودرجه مهم بر وثیقه ده اولیوبده هر هانکی بر اژده وغزته ده کورولمش اولسه نقصانی اطلاع عطف ایدیلر و استانبول نفوسک کوسترلین مقداردن جوق فضله اولدیغنی ، هله نفوس مسلمه ک غیر مسلمه دن مطلقا برملی زیاده بولندیغنی بلاتردد ایلری سوریلیردی . فقط وثیقه ک عرض ایدیلن اهمیتی خیلی دوشوندرمش و بر تورلو ایشک ایچندن چقیقه مامشدی . برکت و برسین که کتبخانه ده تدقیقه دوام ایدلدیجه ۱۳۰۰ تاریخنده اجرا قلانن تحریر نفوس نتایجی مین دیگر ایستاتستقیده تصادف ایدلش و انجی بوصوک وثیقه مسأله کی حل ایده بیامشدر .

۵۵۱۲۹۸ استانبول نفوسی

نوعی

یاهودی

روستان

لاتین

بلغار

قتولک

ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث
۲۸۶۹	۲۹۸۶	۶۲	۴۸	۸۰۹	۶۷۱	۱۲۰	۱۳۳	۱۲۷۹۳	۱۲۳۰۱
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
۴۴۹	.	۳۰۵۷	۲۰	۶۰	۳۳۵	.	.	.	.
۵	.	۱۲۸	.	.	۱۲	.	.	.	.

یکو

۲۲۲۳ ۲۹۸۶ ۳۲۴۷ ۴۸ ۸۲۹ ۶۷۱ ۱۸۰ ۱۳۳ ۱۳۲۱۲ ۱۳۳۷۳

لازمه‌نک تسهیل جریانته ایشدار اولنسی خصوصلریده اهمیت کوسترلش واولبایده بابعلی ایله حربیه نظارتی بیننده بعض مخبرات وقوعوله رق بوکادائر اوراق طاقیله شورای دولته حواله بیورلش اولدیفندن تنظیمات دائره سنده قرائت و معطالعه و اقتضای مصلحت بالاطراف تأمل و ملاحظه قلندی .

اول بول شوراسنک عرض و افاده سی وجیهه دن عدولتور که هر دولت متمدنه نفوس اوزرینه منظم برایشاتستیق یانمک فوایدو محسناتی یالکزر وظیفه عسکریه معاملات تأمینته منحصراً الویوب حقوق عمومی و امنیت ملکیه وامورمالیه وضابطه بلایه نقطه نظرلرندن باقلنجه نفوس موجوده نک مقدار صحیحی بیلیمک بر حکومت ایچون اعظم آثار انتظام اولدینی مثبت و محققدر . بناء علیه آوروپا دولتلر شبعه نفوس عمومییه دائر معلومات منظمه جمع و استحصالته پک زیاده دوام و اهتام قلنقدده بولندینی کبی زده دخی شو امر مهمک اساساً و فرعاً بر صورت مکملده داجراسی الزم و اهم کورینور . زیرا بوخصوص بدایت تنظیماتده دولته نظر دفته الهرق ایالتلرده نفوس ناظرلری و سنجاقلرده نفوس مأمورلری و مقیدلری استخدام و در سعادته جریده نفوس نظارتی عنوانیه بر اداره مخصوصه بولنوب او واسطه ایله نفوس معاملاتنک حسن جریانته اقدام اولتور ایکن صکرلری بوقیقات عدم مبالاته بمیل اولملغه و نظارت مرکزیه الغالبیه نفوس قلبی برارالتی تحریر املاک اداره سته و مؤخرراً دائره عسکریه ربط اولدینی حالده طشرله رجه نفوس وقوعاتی یوریدلمدیکندن بوراده واردولرده بولنان دفاترلر احتیاج و استاده صالح اوله میه حق

سنه مذکورده املاک تحریر ایلدیکی معلوم ایسه ده نفوسک تحریرینه باشلانه مامش اولدینی ۲۱ اگستوس ۱۲۹۷ تاریخی سجل نفوس نظامنامه سنک مذاکره سی طولایسیله شورای دولته تنظیم اولان ۲۳ حزیران ۱۲۹۷ تاریخی مضبوطه سنک باش طرفده کوریلن ایضا حاددن کلاشمقده در . بومضبوطه تور کیده تحریر نفوسک ساقی و طرز تحریری کوستردیکی جهتله تاریخی قیمتی اعتباریه اولنکده بومبجته ذکر ی لازمه دن کورولمشدر :

«ممالک محروسه شاهانه ده قرعه معاملاتنک تأمینچون بوندیدی سنه مقدم باراده سینه قرارلشدریلان تحریر نفوسک متتابع الظهور اولان غوائل داخلیه و مسئله حربیه سببیه اجراسی تأخر اتمش اولدینی حالده سایه محاسنویه جناب ملوکانه ده اتحاد اولان تسبیقات جدیده عسکریه اصولنک محافظه انتظامی و باخصوص ردیف آلایلی ترتیباتلرینک حسن دوامی نفوس قیودینک اصلاحنه و بودخی وقوعات جدو لارینک بوجه مطلوب تنظیمنه موقوف اولدینی بیانیله دائره عسکریه جبه بر طرفدن میحوث عنه اولان تحریر نفوس قرارینک موقع اجراه وضعنه و دیگر طرفدن دشمدیدن نفوس مقیدلری تعیینله معاملات اولکی تحریردن معلوماتدار اولیه رق یالکزر ۹۶ تحریرندن عث اتمسی و مقایسه یی بو تحریر اوزرندن یورونسی اودرجه اکلاشماز بر معمار .

مع مافی بونلرده اثبات ایدرکه اوتاریخارده تحریر نفوسلر ماضیه باشند و اوزر یابلیرمش . یوقسه ملاحظه ، خانه خانه هیئتلر کزدربریوب تحریر یابلیرمش اولسه اییدی بوجه ۱۳۰۰ تحریرنی یابا بلرجه مطلقاً معلوم اولوردی . مصطفی توفیق افندیکن ۱۲۹۶ تحریرندن خبردار اوله مایته کنبه جم . بوسبه هر دد اوزمان مومالیکن نفوس اداره سنده بولنامسته عطف ایدیلیر . باشقه تورلو دوشونیه بیلیری ؟

برسکله کیرمکه دولت علیه نك مالکسند نه قدر نفوس اولدینی یلمک شویله طورسون عسکرلک صنوف مختلفه سی اربانی بحق تعین اتمک دخی کسب قسیر ومشکلات ائمش ووجهته ملایر بمحللندی الحاجه طلب اولنان ردیف طابورینک افرادی دائره عسکریه نك حسابی کی جمع اولنه میوب اقل قلیل ظهور ایتمکده و باقیسنک زرده اولدق لری اثبات ایدله مامکده بولمشدر .

تبعه غیر اسلامی نك بدلات عسکریه لری ایسه عن جاعه توزیع واستیفای اولدینی حالد هیهچ برجامعتک نفوس موجوده سی قیودی مؤتمن وموثوق اولدیفندن

افراد مکلفه نك عدد عمومیه سی اوزرینه نسبت نظامیه یی بولوده حقوق دولتک تمامی استحصاله چاره بولنه مامقده و تابعیت عنایه قانونی حکمنجه دولت علیه نك تابعیت داخل اولان هر شخصک بر نذ کره یی حامل بولغسی لازم کلدیکی حالد نفوس قیودینک عدم انتظامدن طولانی اوقاعده دخی محافظله اولنه مامقده . ایسته شواسابه ودها سائر احوال ومعاملاتک کوستردیکی اهمیتله مبنی نفوس قیودینک اصلاحی فریضه دن اولوب انحق بومقصد ووصول

طریقته تحریر عمومی اجرا سنده آرمقده اکتفا اولنورسه یته بر قاجانه سوکره شدیکی حالک قارشوسنده بولغی و بهوده اختیار تکلف ایدمش املق لازم کلور . چونکه تحریرک نتیجه سی یالکسر نفوس موجوده یی کوستره بیلوب مع هذا وقوعات متوالی اولدینی ایچون دها تحریر جدید دفترلری کاملاً اله آنزدن اول بدایت تحریرده قید اولنان نفوسک احوالی تبدل اتمک طبیعی اولغله اساس مصلحت بر قاعده قویه مستند اولدق یعنی وقوعات مبادیه نك ضبط وقیدنده تأمینات کافیه بولمقدق تحریردن استفاده قابل اولمه جتی درکاردر .

نقل و اقباس ایدیلن شو ایضاحات ۱۳۰۰ تحریرینک سینی و طرز اجرا سنی کوسترمکده . یته وایضاحلندن آ کلاشیلور که حکومتجه تحریر نفوسه باشلامدن وحتی نظامانه تنظیم ایدیلرکن ممالک مترقیه غریبه نفوس معاملات و بالخاصه تحریر اصوللری تدقیق ایدلشد . نفوس ایشنک پک اساسی طوئولدینی تحریرک ختامده ترتیب وطبع ایدیلن مجموعه دن و بالخاصه مجموعه ده کی احصایات جدوللرندن آ کلاشلمقدهدر .

۱۳۰۰ دن اولکی تحریرلرک نیچون موفق اوله مدینی بومجموعه نك بر رنده شو صوره ایضاح اولمقددهدر : «بودفه اجرا اولنان بوقلامه ایله ۹۶ سنده اجرا اولنان تحریرده داخل تحریر اولان نفوس موازنه اولندقه ۳۳۴۰۹۲ ذکر ، ۲۰۸۳۴۵۰ اناث املق اوزره جمعا ۵۴۲۴۳۷ نفوس فضله ظهور ایتشد .

اشبو فضله نك ظهوری اسبابنک تدقیقه ابتدای اولدقده اول امرده سنده مرقومه تحریرنده قید اولنان نفوسک خانه اوزرینه یازلمدینی کی نفوس اناثک منفرداً یازیلوب هر کیمک خانه سنده اولور ایسه اولسون نه قدر اناث خبر ویرلش ایسه مقدارینک برقل اوله رق داخل دفتر ایدلکی و یا یاخی دفترته قید ایدلسی لازم کلن تبعه و خدمه نك تفریق ایدلکی و غیباً داخل تحریر اولانلرک بر کوناق تصدیق نظامی آئنه آلمدینی و تحریری ختام بولان محلاتده داخل تحریر اولدق هیهچ بر نفوس قالدیقده دائر مسوده دفترینک تصدیق ایتدرلمدکی و ختام تحریردن سوکره وقوعاتک حکم نظامه توفیقاً بورودلمدکی و تبعه اجنبیه ایله تابعیت اجنبیه ادعا سنده بولنالرک کرک غیباً و کرک و جاها کاملاً قیدو تحریر اولنیوب تحریر مأمورلرینک بعض محللرده تصادف ایدله رک تابعیت پاشا بورطی ابراز ایدله میانلرک قیدله اکتفا ایدلمکدن نشأت ایدلکی تخمین ایدلشد .

برده تحریر رمز کورده توزیع اولوب مؤخر آبار ادا سینه شکل و هیئت تعدیل اولنه رق مبادله اخذ اولنان تذاکر عتیقه عنایه نك مقداری التمش بیک بوقدردن عبارت اولسنه باقیلیرسه سنده مرقومه داخل تحریر اولدینی کوسترین نفوسک انحق ثانی مقدارینه تذکره اعطا اوله یلمش و بو ایسه بر تحریر قولنک بر محکم تحریرینی اکیال ایتمسکیزین دیگر محکمک تحریرینه مأمور ایدمش اولسندن نشأت ایده بیلجکی مأمول بولمشدر .»

۱۳۰۰ ده استانبول نفوسی

اساسی جامعات			داخلی تحریرو اولان جامعات مختلفه نفوسنک اجمال عمومی			۹۶ سنه سی تحریر یله بالموازنه ظهور ایدن فضله سی		
یکون	ذکور	اناث	یکون	ذکور	اناث	یکون	ذکور	اناث
۳۸۴۹۱۰	۲۰۱۳۳۹	۱۸۳۵۷۱	۲۰۳۱۴۸	۱۰۸۹۶۸	۹۴۱۸۰	۱۵۲۷۴۱	۶۰۹۳۷	۳۷۵۵۱
۱۴۹۵۹۰	۸۳۸۷۰	۶۵۷۲۰	۹۷۷۸۲	۵۶۴۱۶	۴۱۳۶۱	۴۴۹۵۹۰	۳۹۷۷	۴۱۳۶۱
۴۳۷۷	۳۹۷۷	۴۰۰	۲۵۲۱	۲۱۶۹	۳۵۲	۶۴۴۲	۳۲۰۹	۲۲۳۲
۴۴۳۶۱	۲۲۳۹۴	۲۱۹۶۷	۱۹۲۲۳	۹۵۷۶	۹۶۴۷	۸۱۹	۴۸۸	۳۳۱
۱۰۸۲	۵۲۸	۵۵۴	۳۹۶	۲۱۳	۱۹۸	۱۲۹۲۴۳	۱۰۱۲۰۵	۲۸۰۳۸
۸۷۳۵۶۵	۵۰۸۸۱۴	۳۶۴۷۵۱	۵۴۲۴۳۷	۳۳۴۰۹۲	۲۰۸۳۴۵	تبرعه اچندیه ایله تاییین مشکوک اولانلر یکون		

دائرلر			دوائر بلدییه اجمال عمومی			۹۶ سنه سی تحریر یله بالموازنه ظهور ایدن فضله سی		
یکون	ذکور	اناث	یکون	ذکور	اناث	یکون	ذکور	اناث
۱۵۱۹۶۳	۸۴۸۸۲	۶۷۰۸۱	۸۶۳۵۶	۴۶۰۲۷	۴۰۳۲۹	۱۱۴۵۴۵	۶۴۰۲۱	۵۰۵۲۴
۱۲۳۰۳۷	۶۳۵۴۱	۵۹۴۹۶	۴۷۰۳۵	۳۰۲۴۴	۲۱۷۵۹	۷۰۶۰۷	۳۹۹۳۵	۳۰۶۷۲
۱۳۸۵۰	۷۴۹۴	۶۳۵۳	۹۸۳۶	۵۱۱۴	۴۷۲۲	۲۳۷۲۹۳	۱۵۶۹۰۵	۸۰۳۸۸
۱۴۶۴۵	۸۶۹۴	۵۹۵۱	۷۷۴۶	۵۲۶۶	۲۴۸۰	۲۹۱۵۸	۱۶۰۷۰	۱۳۰۸۸
۹۵۶۷۱	۵۳۲۱۶	۴۲۱۵۵	۶۱۱۷۸	۳۸۵۵۹	۲۳۶۱۹	۲۲۷۹۶	۱۴۰۵۳	۸۷۴۳
۸۷۳۵۶۵	۵۰۸۸۱۴	۳۶۴۷۵۱	۵۴۳۸۷۶	۳۳۴۸۶۴	۲۰۹۰۱۲	۱۳۰۰ تحریرینک اجماللرینی احتیوایدن بالاده کی جدوللرله عیناً اقتباس اولان ایضاحات ۱۲۴۲ دن ۱۲۹۸ تاریخله قدر یاییلان ایستاتستیکلرک ماهیتی ومصطفی توفیق اقدینک یوروتدیکی سلسله منطقیه نکه ندرجه چوروک ومجروح اولدیغنی کوسر مکدهدر . مقاله نکه برنجی قسمده « استانبولک فتی تاریخی اولان ۸۵۷ دن ۴۴۴ سنه صکره ایلک دفعه اولهرق ۱۳۰۰ تاریخنده اسکیلره نسبتله انی عد اوله بیله جک برتحریرفنوس یاییلش وهر کسه برنفس تذکره سی و برلشدر » دیئلشمدی . ۱۳۰۰ تحریرفنوسنک ناینجی محتوی اولان سالف الیان ایستاتستیک مجموعه سی کورولدکن صوکره		

اوزمان تخمین واستدلال صورتیله یاییلان بوقفردده اصابت ایدلدیکی اکلاشلمشدر .

بناء علیه بوجوه نکه طرز ترتیب وطبعندن ومندرجانتک صورت تقسیم وتوزیمندن بحثه بالخاصه ضرورت ومجبوریت حاصل اولمشدر . تورکیده شمدی به قدر نفوس معاملات حقیقه بو طرز زده برجموعه ایلک دفعه ترتیب وطبع ایدلش و ۱۳۰۰ تاریخندن یعنی قرق سنه دن بری بر ایکنجیسی دهاییلاشمشدر . بناء علیه بوجوه حقیقه براز فضله تفصیلات اعطاسی زائد عد ایدلمه لیدر .

مجموعه انی برکاغد اوزرینه لیطوغرافیه باصلمش درونه برده رنگلی غرافیک علاوه ایدلشدر . هر حقیقه نکه کنارنده

حاضره لری اوزرینه درت صنفه تقسیم اولئان ذ کورک
مقدارینی مین در .

[بوجدوله خدمت دولته بولانلر ، تجارواصناف
وصنایع متنوعه امتحانی ، مکاتب عمومی ايله مدارسده بولان
طلبه علوم وشا کردان ، تکیه نشین وصیبان وبلاصنعت
اولانلر کوسترملشد .]

(۵) نومرولی جدول : احوال حاضره لری اوزرینه
درت صنفه تقسیم اولئان نفوس ذ کورک مقدار عمومیینه
نظراً بهر ییک نفوسه صنف مذکوردهن اصابت ایدن
مقداری کوسترمکدهد .

بو جدوله عائد ایضاحات میاننده بالخاصه شو سطرلر
نظردقی جلب ایده بیلیر : [ایشته ایستاستیق قاعده سنجه
هرملکتک درجه ثروت ومعموریته اهالیسک تمایلات
ترقی پرورانه سی نفوس عمومیه سنک احوال حاضره لرینک
تدقیقه آکلاشیله جنی درکارایکن شمدی یه قدر درسعادت
وبلاد نلئدهد اجرا اولئان تحریرلرده بورالری نظر مطالعه یه
آلئامش ایسهده ... بودفه اجرا اولئان یوقلامده اشبو
قاعده عمومیه ده دخی رعایت ایدلش وجدول مذکوردن دخی
مستبان اوله جنی وجهله شمدی یه قدر درسعادت اهالیسی
حقده اذهان عمومیه جه ایدلن تخمینلرک هیچ بریسنده
حقیقت حاله تقرب ایدیلهمهش اولدینی ثابت اولمشدر .]

(۶) نومرولی جدول : علت عمی و جنونه مبتلا
اولانلرله بولنلرک هر اونی بیک نفوسه نسبتی کوسترمکدهد .

(۷) نومرولی جدوللر : ذ کور وانات نفوس
محرره تک تاریخ ولادت اعتباریله سنلری خاویدر . بوجدوللرده
نفوس مقیدمک بریاشدن باشلا یه رق دردیاش فاصله ايله
۱۲۰ یاشنه قدر اولانلری کوسترملشد . بوجدوللرک
ایضاحاتندن ده شوقره جالب دقتدر : [جدول مذکورک
مندرجاستدن ایکی نتیجه حاصل اولمشدر . بوندن بریسی
برملکتده یاشایان جماعات مختلفه نفوسنک عمرلرنجه
برنسبت متساویه کوریه مه می و دیگری دخی نفوس
محرره تک عمرو سظیلرینک تبین ایتسیدر که اشبو جدول
موجبجه بالحساب آکلاشیلینی اوزره درسعادت نفوس
مسکونه سنک عمر متوسطلری ۳۴ ايله ۳۵ ونهایت ۳۶
راده سنده اولدینی تحقیق ایتش وکرک ذ کور ، کرک انانده

اوج رنگلی تربیات موجود وهر جدولک صوکنده
اوقسمه عائد ایضاحات مندرجدر .

مجموعه تک نهایتده : « اشبو ایستاستیق داخله نظارت
جلیله سی نفوس اداره عمومیه سندن تنظیم ایدلمشدر .
۱۷ رجب ۱۳۰۲ و ۲ نیسان ۱۳۰۱ » قیدینه تصادف
ایدلمکده در . ۱۲۹۸ ، ۱۲۹۹ ، ۱۳۰۰ سنه لری
سالنامه لرده داخله نظارتی اقلام وشعبانی آره سنده نفوس
مدیریت عمومیه سی کوریه مدیکی ایچون بومهم ایثی
موقیتله باشه چیقاران مدیر عمومی تک کیم اولدینی
آکلاشیله مامشدر .

اوانه کلنجه یه قدر بوطر زده تحریر نفوس اجراسی
وايستاستیق تربیی مسبوق اولماسنه وایپلانلرده معلوم
بولنسنه نظراً کرک تحریر نفوسک طرز اجرا سنده کرک
نتیجه تحریرک بر مجموعه حالنده ترتیب ونشرنده بر اجنبی
متخصص کتیرلهمش اولسه بيله هر حالده ممالک مترقیه
غریبه ده ایستاستیق نصل یاپیلدینی کورمش وایسجه
آکلامش رذکالک بوايشده عامل مؤثر اولدینهنه شه ایدیلهمز
مجموعه تک باش طرفده (۸) عدد جدول واردر .
طرز تربیی وایستاستیقده کی شیدلرک نظردقه آلتدینی
کوسترملک اعتباریله بوجدوللرک مندرجاتی قسماً بورایه درجه
لزوم کورولمشدر .

(۱) نومرولی جدول : درسعادت وبلاد نلئده داخل
تحریر اولان جماعات مختلفه نفوسنک اجمال عمومیسيله
تحریر سابقله عندالموازنه ظهور ایدن فضله سی [که بالایه
درج ایدلمشدر .]

(۲) نومرولی جدول : داخل تحریر اولان نفوسک
محل ولادت اعتباریله درسعادت وطشره لی اولانلرک
اجالیه نفوس عمومیه ايله بالمقایسه بهرینک نفوسی ودرسعادت
وطشره لی اولانلرک مقداری خاویدر .

(۳) نومرولی جدول : داخل تحریر اولان نفوس
ذ کورک بهر یوز تقریبه اصابت ایدن انانک مقداریه نفوس
محرره عمومیه ايله بالمقایسه بهرینک نفوسده اولان ذ کور
وانانک مقداری خاویدر :

(۴) نومرولی جدول : داخل تحریر اولوب احوال

يوزياشنى تجاوز ايتىش فوق العاده اعتبار اولنه جق هيچ
برفوسه تصادف ايديله مەمشدر ...]

بەنە وايضا خانەمەنك نەياتر سە طوغرى شوقيدلرە دە
تصادف ايديلمكەدەر: [برياشندن بش ياشەنە قدر مرق اولوب
يكونى يكرى سكرى بىكە بالغ اولان نفوس ذ كورە نسبتە
يكرى بشدن اوتوز ياشەنە قدر اولان نفوس ذ كورە مقدارنجە
ترقى و ۳۵ دن ۴۰ ياشەنە قدر بولسان نفوسجە
تنزل و ۴۰ دن قرق بشە قدر اولان نفوسك
مقدارنجە مساوات والى بشدن آلتشە و يتش بشدن
سكسانە قدر اولان نفوسجە درجە درجە تنزل و سكسان
بشى متجاوز و يوز ياشەنە واصل اولانلرە فوق العاده
تاقص كوريلور .
و كذلك برياشندن بش ياشەنە قدر يكرى بش بىكە
بالغ اولان نفوس ائاندىن اون ياشندن اون بش ياشەنە قدر
اولانلرە ترقى و يكرى بشدن اوتوزە قدر تدى و قرقدن
قرق بشە قدر متساوى و قرق بشدن اللى يە قدر اولان
تدنجە فرق كلى و يتشدين يتش بشە قدر درجە درجە تنزل
ايله يتش بشدن يوز ياشەنە قدر اولانلرە نفوس ذ كورە
نسبتە كثرى مشاهدە ايديليور .]
قرق سە اول يايلان برتخبر نفوسە بالخاصە بو كى
نقطەلرە نظردقە آلتش اولسى نە درجە شايان حيرت ايسە
تكرار ايدرزكە قرق سە دن رى هيچ اولماز سە بوطر زده
اولسون ايكنجى برتخبر نفوس يايپەلە مامش اولسى دە
اودر جە سزوار تلهفندر .

شيمدى يە قدر تور كەدە بو ايسات سە تىق براكىنجيسى دەا
يايپەلەش اولسە ايدى بالخاصە نظردق قى جالب اولان بو مطالعائك
از جملە ارلك چوچقارلك قىز چوچقاردن دەا زيادە
اولدينى وقاينلرە ار ككاردن دەا فضله ياشاديني و عمر
وسطى حقتە كى تدقيقلرە قىيى اولوب اولماديني
آكلاشايلير و ديكر مملكتلرە تدقيقاتى نتايجيلە دەا مقاييسە يە
امكان بولوردى .
مجموعەنك (۹) دن (۱۸) ە قدر اولان جدوللرى
نفوس مقيدەنك استانبولك اون دائرە بلديە سە صورت
توزيع و تقسيمى ويئە ۹۶ نفوسنە نسبتە ترايدىنى

كوستر مكدە و (۱۹) نومرولى جدولە دەا دوائر
بەنە نك نفوسى اجمال ايديلمكەدەر .
۱۳۰۰ تخبر نفوسندە اولجە يايلان ناقص ونا تمام
تخبرلردن ملهم اولهرق استانبولده نە قدر مبانى رسميه
معابد ، قيشلە ، مطبە ، مكتب ، مدرسە ، خستە خانە ،
سفارتخانە ، تكيە ... واديسە كافەسى اسماريلە و بولندقلرى
سمت مشهورلريلە برابر تخبر ايديش و بولنلرە ايچندە بىكار
اولهرق بولان و محلاتلە علاقه سى اولمايان خدمە وسائرە دخى
يازلش و (۲۰) دن (۲۹) ە قدر اولان جدولرە بوكا
تخصيص ايديلمشدر . بونى برايكى مثال ورقم ايله ايضاح
ايچون : او زمان باب عالى دوائرئە ۱۰۲ ، باب والى
سر عسكر كريدە ۹۸ ، ماليە دەا ۱۳۱ شهر امانتندە ۱۵۹ ،
ضبطيلە دەا ۲۰۰ ، الخ نفوس ذ كور قيدو تثبیت ايديلمشدر .
اوطە جى ، قيوچى ، خدمە وسائرە كى اوزمانلرە دوائر
مذ كورەدە ياتوب قالقانلردن ماعدا بالخاصە بودائرە لرك
از جملە ضبطيلە ايله امانتلك طلوبە جيلرى دەا نظر دقتە
آلتيرسە كوستربلن مقدارلرە اينا تمامق ايچون سبب قالماز .
جامعلر ، كليسالر ، مكتبلرە بوصورقلە تخبر ايديلمشدر .
مكتبلرە حذاسندە و بريان ايضاحاتە كورە موجود كاتيدن
۳۶۸ عدد مكتب شا كردانيلە برابر تخبر ايديش
و ۸۸ مكتبك شا كردانى محلاتدە كوسترلمشدر . بالخاصە
عسكرى و ملكى فقط لىل مكتبلرە كى طلبەنك قيدى
مكتبلرە ، و حقوق ، تجارت ، لسان كى مكتبلرە
طلبەسى محله لرنە قيد اولمشدر .
بوموال اوزرە درونلرنە بىكار اقامت ايدن خانلرە
سمتاريلە برابر تخبر ايديش فقط او زمان اوقدر تعم
ايتەمش اولان آبارتمانلر خانلر ميانندە كوسترلمشدر .
اك نەياتنە درج اولسان ۲۹ نومرولى جدولە :
در سعادت و بلاد ثلئەدە كاڭ عموم محلاتك اساميسيلە
سمت مشهورلرى و منسوب اولدقلرى دوائر بلديە ايله
ذ كور وانات داخل تخبر اولان نفوسلرينك مقدار
اجماليسى و هر محلهنك نوع و عدد مكسلى كوسترلمشدر .
او زمان استانبولده موجود اولان ۵۱۸ عدد محلات
وقرا دەا بالخاصە : خانە ، دكان ، اوطە ، مساجد ، مكاتب

معاملاتجه تصادف ایدیه کلن مشکلاتی رفع وازاله ایله
قیود نفوسک دوام انتظامنه فوق العاده خدمت ایدش
اولور .»

بوخه نهایت ویریرکن اجنیلره تعلق ایدن کوچک
برایضاحه لزوم کورولمشدر :

۱۳۰۰ تحریرنده استانبولده ذکور وانات ۱۲۹۲۴۳
اجنبی تحریر و قید ایدش اولسی نظر دقتی جلب ایده جک
برمسألهدر . ۱۲۹۲۴۳ نفوس دنیانک اولدجه بویوک
وغلبه لقی شهرلرندن برچونک نفوسندن خیلی فضلهدر .
بو قدر اجنبی نک دیگر بدولتک طور اغانده و خصوصیه
مرکز حکومتده بولمنسه احتمال ویریه مز . حتی حرب
عمومینک نتیجه سنده و متارک ائاسنده بیله استانبولده
بولان اجنیلرک مقداری بوحدی آشامشدر دنیله بیلیر .
معافیه تحریر نتیجه سنده بولان اجنبی نفوسندن
برخیلینک اجنبیلک ادعاسنده بولان برلی اها لیدن اولدینی
وبالا خیره بونلرک هویتک تدقیق جهته کیدش اولمسیله ده
ثابتدر . مجموعهده کوریلن شو ایضاحات اجنیلرک نیچون
بودرجه فضله کورولش اولدینی کوسترمکدهدر .

« تحریر مأمورلری اثنای تحریرده تدقیق تابعیت
وظیفه سیله مکلف اولدقلرینه مبنی هر کسی افاده سی وجهله
قید و تسجیل ایتدکلری جهته مقدار مذکورده داخل
اولان تبعه اجنبیه میاننده عن اصل در سعادته تولد ایش
وهیچ راجنبی دولتک حق محبتنی احراز ایدمه مش
اولدینی حالده خود بخود تابعیت اجنبیه ادعاسنده بولان
پک چوق نفوس اولدیفندن و بونلرک تفریق نفوس
اداره سندن ویریه جک دفتر اوزرینه خارجیه نظارت
جمله سنده تشکک ایده جک قومیسونه عائد بولدیغندن
اشبو قومیسونک اجرا واکال ایده جکی معامله تدقیقه
اوزرینه اجنبی اولدقلری تبین ایدنلرک مقدار یله تابع
اولدقلری دولتلرک اسامیسی کوسترلک اوزره شیمدیلک
اشبو جدوله ذکور وانات داخل تحریر اولان نفوسک
مقدار عمومیتی داخل ایدلمشدر .»

خارجیه نظارتنده تشکک ایده جک قومیسونک
وظیفه سنی ایفا ایدهرک مقدار حقیق نک نهدن عبارت

عمومیه و خصوصیه ، حام ، باغچه ، عرصه و اماکن متنوعه
سائر برر بر تحریر و درونلرنده بولان ذکور وانات
نفوس قید ایدلمشدر .

ایلدیده مجموعه ایله نشر ایدیه جک بر تدقیقه
استانبولک مختلف زمانلرده کی املاک و مپایسندن بحث
ایدلیکی زمان بو جدولک محتویاتی ده درج ایدیه جکدر .
بوراده خلاصه شوقدر دنیله بیلیر که : اوزمان پایلان
تحریرده ۲۶ عدد اماکن امیری ۲۱ عدد سلاطین جامی
۱۴۸ عدد کلیسا و سناغو ۱۸۸ عدد مکاتب عالی و خصوصیه
۱۷۷ عدد مدرسه ۵۴ مطبعه ۵۱ اماکن متنوعه دن
معدود سفارتخانه ، باغچه و شرکت اداره خانه لری و خسته خانه
۲۷۰ عدد تکیه و زوایه ۴۸۳ عدد خان قیدو تحریر ایدلمشدر .

ینه بو جله دن اولقی اوزره ۷۱۰۸۵ خانه ؛ ۲۱۷۰۸
دکان ؛ ۲۴۹۶ اوطه ؛ ۴۲۰ مسجد ، ۳۶۸ مکاتب
عمومیه ؛ ۱۶۹ حام ، ۱۱۲۲۷ باغچه و عرصه ۵۲۸۲
اماکن متنوعه سائر تحریر ایدش و بورالرده بولان
نفوس ده ۱۴۷۵۲۸ ذکور و ۳۶۲۹۵۲ سی اناث اولقی
اوزره جمعا ۷۳۸۲۳۲۲ . نفوس عمومیه ۸۷۳۵۶۵
اولسنه نظراً آرا لرنده کوریلن ۱۳۵۳۳۳ راده سنده کی
فرق خانلرده ، معابده و امثالنده ساکن و مقید بولمشدردر .
بالخاصه بوسو لک جدوللره عائد ایضاحات میاننده دنیله یورکه :

« هر بر محله نی تشکیل ایدن مساکن و اماکنک مقدارنجه
یکدیگر یله فوق العاده بر نسبت سترک مشاهده ایدیلیر .
از جمله بریسی بک اوغلنده حسین آغا نام دیگر آغا جامی
مخله سیدرکه ۳۷۲۲ خانه ۷۸۳ دکان ۷۵ اوطه ۱ مسجد
۹۶ مکتب ۲ حام ۸۵۵ باغچه و عرصه ۳۷۳ مساکن
متنوعه نی حاوی اولوب اشبو محله دن جسم محله اولدینی
کی در سعادته ایرغاد پازاری جوارنده معمار خیرالدین
محله سی دخی یالکز بر خانه دن عبارت اولسنه نظراً
محلانک بوسورته تقسیماتی نه اساسه مبنی اولدینی بیله میوب
فقط ایلروده بونلرک تقسیماتجه تعدیلات لازمه اجرا
و خانجیلر کنخدالغنک نظامات موجوده سی بدرجه ده
تعديل یعنی هوتلارک معاملاتنی دخی تسبیق ایدیلور ایسه

را ده سنده كوسترلدىكى وحال بوكه تقريبي حسابك يوراولاق اولىسى لازم كلهچكى واساساً (۷۵) رفته وارنجه قدر تفرعانه لزوم اولوب ساده جه ۸۰۰ بىك قدر در ديك دها منطقي اولوردى « ديلنور » .

كوسترلنى رقم « تقريبي » دكلر ۱۳۰۰ سنه سنده كى تحريرده بولان مقداردر وسأله ده بونى حكايه وافاده دن عبارتدر . بوجت موضوع بحث برنجى مقاله دن صريح برصورتده اكلانشيلير . بو ايكنجى مقاله ايشه سراپا بو (۱۸۷۳۵۷۵) راده سنده كى نفوسك مناقشه سندن عبارتدر . دقتلر ستونى محرى بوكه اصلا دقت ائتمش . مقاله ميدانده در . بردها اوقوبه ييلير . حتى اوقد ر دقت ائتمش لكه مقاله ده ۱۳۰۰ تاريخنده كى استانبول نفوسى ۸۷۳۵۶۵ كوسترلدىكى حالده محرى بك بوكونى ۸۷۳۵۷۵ كورمش و اوصورتله مطالعه يوروشدر . بده ندرجه دقت ايتديكنه دليلدر .

§ ۱۸ مارت تاريخلى وطن غرته سنده احمد امين بك ائندى ده بوسأله بى برهاش مقاله ده مناقشه ايدييور . و خلاصه اولوق شو مطالعه بى درميان ايدييور : « شهرامتنك نشر ياتنه باقحق اولورسوق . . . استانبولده سكرز بوز بىك كور انسان باشيور . امانت بومقدارى آحاد خانه سته قدر خبر و برييور . صوره كندندن غايت امين برلورله نفوسى برميلبونن زباده كوستر بونن اوليكى معلوماتك ياكش اولديغى ، بوكى خيالره قابليغه محل بولنديغى سويله يور . . . شهرامتنى مأمورلرينك بوسأله ده كى موجب مؤاخذه حركتى اساسلى بر استادكاھى اولمايان برتخمينى دوعرى ده كوسترمارلندن بو تخمينه ناصل واصل اولدقلىنى واضحا اكلانملرلندن عبارتدر . »

اقتشامك دقتلر ستونى محرى كى احمد امين بك ائندى ده مقاله بى دقتله اوقومامش . اوقومش اوله لردى مقاله ده اولو ۸۰۰ بىك رفته ك ، ثانياً تخمين سوز بىك موضوع بحث ايدلدىكى كورورلردى مقاله ده ۱۳۰۰ تاريخنده كى تحريرده بولان نفوس كوسترلكده . دركه بده ۸۷۳۵۶۵ در . بناء عليه بو رقم تخمينه مستند دكلدر كه بو تخمينه ناصل واصل اولديغى اكلاننى ايجاب ايتسون . مع هذا اصل تخمينه بوكونى نفوسدن بحث ايدلدىكرن مراجعت ايدله چك و « بو تخمينه ناصل واصل اولديغى » ده اويچنجى مقاله ده ايضاح اولنه چقدر . شوايضاحات محترم احمد امين بك ائندى بى اقتناع ايدمى سه برنجى مقاله بى لطفاً بردها اوقوملىنى رجا ايدرم .

ع . ن

اولديغى تثبيت و تبليغ ايدوب ايتديكى اكلانشيله مامشدر . مع مافيه نفوس اجنبيله ك اودورده ۳۰ - ۴۰ بىكى تجاوز ايتديكى فكرنده يم .

خلاصه ايكنجى مقاله ده ۳۲۲ سنه سندن صوكره كى نفوس مناقشه ايديله چك ايكن وجودينه دسترس اولديغى يكي مهم وثيقه نك تدقيقاتى بوكه امكان براقمش و مقاله ده لزومندن فضيله اوزامش اولديغندن ۳۲۲ دن صوكره كى نفوس معاملاتى بالضروره اويچنجى مقاله به قالمشدر .

عثمان نوري

فاسه :

برنجى مقاله مندرجاتنك مطلوب عانده مختلف تلقيلره سببيت ويرديكى كورولمكده و بوتلقيلرك اختيار زحمتله مقاله بى تماميله اوقوماقدن ايلرى كلكدى اكلانشيله در . از جمله :

§ ۱۲ مارت تاريخلى و ۲۳۰۶ نومرولى اقامت غرته سنده ۱ . فخرى بك نشر ايتديكى بر مقاله ده : استانبولك حين فتحه كى نفوسك ۵۰ - ۶۰ بىك راده سنده اولديغى بالعمس ۱۵۰ بىك قدر اولديغى ادعا ايدييور . و بى بيزانس حقتده صوك زمانرده نشر ايديلن آثارى كورمديكى سويليور . مقاله نك موضوعى ائناى فتحه كى استانبول نفوسى اولديغى اوزمانه عائد اك معتبر اثرلرده تدقيق ايدلدىكى همچون دها اولره ائكه لزوم بو قدر . حال بوكه او تاريخنده كى استانبول نفوسك ۵۰ - ۶۰ بىك اولسنده باشليجه اويچ نقطه به استناد ايتشم : برسى فتح زماننده باشمش و وقا بى كورمش اولان روم مورخلرندن قريئو لوسك اثرى . ديكرى فرانسزلكر جهانك كى معروف اثرلرلندن برسى اولان غراند آسيفلويه دى . اويچنچى سده قرون وسطاده ۵۰ - ۶۰ بىكدن فضله نفوسى شهرلرده بالخاصه استانبولده اعاشه مشكلايتدر . بوملاحظه لرمده مصرم . فخرى بك باشقلاثر ومثال كوسترلك صورتيله بوتقطينى تنوير ائتمش اوله ايدى اوزمان بوسأله ده مناقشه به دوام ايديله يلردى . مادامكه اوده طئه و تخمينه صامتدر . شو حالده قعاتى تغيره لزوم و عمل كورمه يورم . ذاكآئمه شكايث ايتديكم ايشه بونلرلر و تخمينلردر .

§ ينه عى غرته نك دقتلر ستوننده « شهرامتنى مجموعه سنده استانبولده كى نفوس عموميه بوكونى كى تقريبي اولوق ۸۷۳۵۷۵ »